

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

23. dubna 2020*

„Řízení o předběžné otázce – Doprava – Letecké služby – Nařízení (ES) č. 1008/2008 – Článek 23 odst. 1 – Uvedení konečné ceny, jež má být zaplacená – Poplatek za on-line odbavení cestujících – DPH – Administrativní poplatek za nákupy provedené prostřednictvím jiné kreditní karty než karty schválené leteckým dopravcem – Nevyhnutelné a předpokládané složky konečné ceny, jež má být zaplacená – Volitelné příplatky – Pojem“

Ve věci C-28/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Consiglio di Stato (Státní rada, Itálie) ze dne 18. prosince 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 16. ledna 2019, v řízení

Ryanair Ltd,

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust

proti

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust,

Ryanair Ltd,

Ryanair DAC,

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení P. G. Xuereb (zpravodaj), předseda senátu, T. von Danwitz a A. Kumin, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Ryanair DAC M. Castionim, G. Mazzei a A. Pecchiou, avvocati, jakož i B. Kennellym, QC,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s A. Collabolletta, avvocato dello Stato,

* Jednací jazyk: italština.

- za francouzskou vládu D. Colasem, A.-L. Desjonquères a I. Cohen, jako zmocněnci,
- za rakouskou vládu J. Schmoll a G. Hessem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi L. Malferrarim a B. Sasinowskou, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 23 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 ze dne 24. září 2008 o společných pravidlech pro provozování leteckých služeb ve Společenství (Úř. věst. 2008, L 293, s. 3).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společností Ryanair Ltd a Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a trhu – Antitrust, Itálie) (dále jen „AGCM“) a mezi tímto úřadem a společnostmi Ryanair Ltd a Ryanair DAC ohledně nekalých obchodních praktik vytýkaných letecké společnosti Ryanair (dále jen „Ryanair“).

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Bod 16 odůvodnění nařízení č. 1008/2008 uvádí:

„Zákazníci by měli mít možnost účinně srovnávat ceny leteckých služeb různých leteckých společností. Proto by vždy měla být udávána konečná cena, kterou má zákazník za letecké služby ze Společenství zaplatit, včetně všech daní a poplatků. Letečtí dopravci Společenství se rovněž vyzývají, aby uváděli konečnou cenu svých leteckých služeb ze třetích zemí do Společenství.“

- 4 Článek 2 odst. 18 tohoto nařízení stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

- 18) ‚leteckými tarify‘ ceny vyjádřené v eurech nebo v národní měně, které se platí leteckým dopravcům, jejich zástupcům nebo jiným prodejčům letenek za přepravu cestujících a jakékoliv podmínky pro použití těchto cen, včetně odměn a podmínek nabízených zástupcům a jiným pomocným službám“.
- 5 Článek 23 odst. 1 uvedeného nařízení zní takto:

„Letecké tarify a letecké sazby za letecké služby z letiště nacházejícího se na území členského státu, na něž se vztahuje Smlouva, které jsou dostupné veřejnosti, musí obsahovat při nabídce nebo zveřejnění v jakékoliv podobě, včetně prostřednictvím internetu, použitelné podmínky. Konečná cena, jež má být

zaplacená, musí být vždy uvedena a zahrnuje použitelný letecký tarif nebo leteckou sazbu, jakož i všechny uplatnitelné daně, poplatky, přírážky a platby, jež jsou nevyhnutelné a předpokládané v okamžiku zveřejnění. Kromě konečné ceny se uvedou alespoň tyto údaje:

- a) letecký tarif nebo letecká sazba;
- b) daně;
- c) letištní poplatky a
- d) další poplatky, přírážky nebo platby, jež souvisí například s bezpečností nebo palivem,

pokud položky uvedené v písmenech b), c) a d) byly připočteny k leteckému tarifu nebo letecké sazbě. Volitelné příplatky se sdělují jasným, průhledným a jednoznačným způsobem na počátku každé rezervace a cestující je přijímají na základě projevu vůle.“

Italské právo

- 6 Článek 20 decreto legislativo n. 206 – Codice del consumo (legislativní nařízení č. 206 – spotřebitelský zákoník) ze dne 6. září 2005 (běžný dodatek k GURI č. 235, ze dne 8. října 2005), ve znění použitelném na skutkové okolnosti původního řízení (dále jen „spotřebitelský zákoník“), zakazuje nekalé obchodní praktiky, jako jsou zejména klamavé obchodní praktiky ve smyslu článků 21 až 23 tohoto zákoníku. Konkrétně čl. 20 odst. 2 uvedeného zákoníku upřesňuje, že obchodní praktika je považována za nekalou, je-li v rozporu s požadavky náležité profesionální péče a podstatně narušuje nebo je schopná podstatně narušit ekonomické chování průměrného spotřebitele, který je jejím působení vystaven nebo kterému je určena, nebo průměrného člena určité skupiny spotřebitelů, na kterou je tato praktika zaměřena, ve vztahu k danému produktu.
- 7 Podle čl. 21 odst. 1 písm. d) téhož zákoníku se klamavé obchodní praktiky mohou týkat mimo jiné ceny nebo způsobu výpočtu ceny, anebo existence konkrétní cenové výhody.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 8 Rozhodnutím ze dne 15. června 2011 AGCM konstatoval, že společnost Ryanair uplatňuje rozdílné obchodní praktiky, které jsou z hlediska spotřebitelského zákoníku nekalé, a uložil jí několik pokut. AGCM konkrétně označil za nekalou praktiku ve smyslu čl. 20 odst. 2 a čl. 21 odst. 1 písm. d) spotřebitelského zákoníku prezentaci cen uplatňovaných v on-line rezervačním systému společnosti Ryanair (<http://ryanair.com/it>) v době skutkových okolností v původním řízení.
- 9 Podle AGCM ceny zveřejněné na této internetové stránce neobsahovaly některé položky označené společností Ryanair za nepovinné poplatky, a sice poplatek za on-line odbavení cestujících, daň z přidané hodnoty (DPH) uplatňovanou na tarify a na nepovinné příplatky u vnitrostátních letů, jakož i administrativní poplatek za nákup provedený prostřednictvím jiné kreditní karty než karty schválené společností Ryanair (předplacená MasterCard), ačkoliv podle AGCM byly tyto položky, ve skutečnosti povinné, naúčtovány během on-line rezervace spotřebitelům a přispěly tak ke zvýšení původně uvedeného tarifu.
- 10 Společnost Ryanair podala proti tomuto rozhodnutí žalobu k Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (krajský správní soud pro Lazio, Itálie).

- 11 Pokud jde o obchodní praktiku týkající se prezentace cen, uvedený soud rozsudkem ze dne 12. dubna 2012 rozhodnutí AGCM ze dne 15. června 2011 potvrdil a rozhodl, že poplatek za on-line odbavení cestujících, jakož i DPH uplatněná na tarify a nepovinné příplatky u vnitrostátních letů nepředstavují nepovinné poplatky, a je třeba je považovat, stejně jako administrativní poplatek za nákupy provedené prostřednictvím jiné kreditní karty než karty schválené společností Ryanair, za „nevyhnutelné“ ve smyslu čl. 23 odst. 1 nařízení č. 1008/2008, tedy poplatky, jejichž neuvedení na začátku procesu rezervace znemožňuje informovat správně spotřebitele o skutečné ceně služby nabízené společností Ryanair.
- 12 Pokud jde konkrétně o administrativní poplatek za nákupy provedené prostřednictvím jiné kreditní karty než karty schválené společností Ryanair, Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (krajský správní soud pro Lazio) rozhodl, že nevyhnutelný charakter tohoto poplatku je dán tím, že běžný kupující, který chce provést on-line rezervaci na stránkách společnosti Ryanair, nemá konkrétně žádnou přiměřenou možnost vyhnout se zvýšení ceny v důsledku uvedeného poplatku, pokud nemá kreditní kartu schválenou společností Ryanair. V tomto ohledu dospěl uvedený soud k závěru, že účelem čl. 23 odst. 1 nařízení č. 1008/2008 je zajistit úplnou transparentnost cen letenek od okamžiku, kdy se zájemce rozhodne zahájit proces rezervace, a nikoliv motivovat veřejnost k tomu, opatřit si předem ten nejvýhodnější platební prostředek.
- 13 Společnost Ryanair podala odvolání ke Consiglio di Stato (Státní rada, Itálie) proti částem rozsudku, v nichž Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (krajský správní soud pro Lazio) zamítl její žalobu a potvrdil rozhodnutí AGCM.
- 14 Předkládající soud poukazuje na to, že Soudní dvůr se ve své judikatuře nevyjádřil specificky ke sporným složkám ceny, a uvádí, že za účelem vyřešení sporu je třeba určit, zda lze o těchto složkách mít za to, že patří do kategorie nevyhnutelných a předpokládaných příplatků ve smyslu čl. 23 odst. 1 druhé věty nařízení č. 1008/2008, nebo do kategorie volitelných příplatků ve smyslu čtvrté věty tohoto ustanovení. V posledně uvedeném případě se předkládající soud táže, zda volitelný příplatek může označovat poplatek, kterému se většina spotřebitelů může vyhnout.
- 15 Za těchto podmínek se Consiglio di Stato (Státní rada) rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
 - „1) Musí být čl. 23 odst. 1 druhá věta nařízení [č. 1008/2008] vykládán v tom smyslu, že sporné složky ceny, kterými jsou poplatek za on-line odbavení a ‚administrativní poplatek‘ za nákup prostřednictvím kreditní karty, jež jsou připočteny k ceně samotných letenek, jakož i položky vyplývající z uplatnění DPH na tarify a na nepovinné příplatky u vnitrostátních letů, spadají do kategorie nevyhnutelných a předpokládaných příplatků nebo do kategorie volitelných příplatků?
 - 2) Musí být čl. 23 odst. 1 čtvrtá věta nařízení č. 1008/2008 vykládán v tom smyslu, že výrazem ‚volitelný‘ se rozumí náklady, kterým se většina spotřebitelů může vyhnout?“

K předběžným otázkám

- 16 Podstatou obou otázek předkládajícího soudu, na které je třeba odpovědět společně, je, zda čl. 23 odst. 1 nařízení č. 1008/2008 musí být vykládán v tom smyslu, že poplatek za on-line odbavení cestujících, DPH uplatňovaná na tarify a na nepovinné příplatky u vnitrostátních letů, jakož i administrativní poplatek za nákup provedený prostřednictvím jiné kreditní karty než karty schválené leteckým dopravcem, patří do kategorie nevyhnutelných a předpokládaných příplatků ve smyslu druhé věty tohoto ustanovení, nebo do kategorie volitelných příplatků ve smyslu čtvrté věty uvedeného ustanovení.

- 17 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 23 odst. 1 druhé věty nařízení č. 1008/2008 musí být vždy uvedena konečná cena, jež má být zaplacená, která musí zahrnovat zejména letecký tarif, jak je definován v čl. 2 bodě 18 tohoto nařízení, jakož i uplatnitelné daně, poplatky, přírážky a platby, jež jsou nevyhnutelné a předpokládané v okamžiku zveřejnění nabídky. Článek 23 odst. 1 třetí věta uvedeného nařízení upřesňuje, že nabídka musí uvádět alespoň letištní poplatky a další poplatky, přírážky nebo platby související s bezpečností nebo palivem, pokud tyto položky byly připočteny k leteckému tarifu.
- 18 Soudní dvůr v této souvislosti upřesnil, že daně, poplatky, přírážky a platby uvedené v čl. 23 odst. 1 druhé a třetí větě nařízení č. 1008/2008 nemohou být zahrnuty do leteckých tarifů, ale musí být uvedeny samostatně (rozsudek ze dne 6. července 2017, Air Berlin, C-290/16, EU:C:2017:523, bod 36). Z bodu 35 rozsudku ze dne 15. ledna 2015, Air Berlin (C-573/13, EU:C:2015:11), rovněž vyplývá, že jednotlivé složky tvořící konečnou cenu, jež má být zaplacená, ve smyslu čl. 23 odst. 1 druhé věty nařízení č. 1008/2008, musí být upřesněny již při prvním uvedení ceny leteckých služeb.
- 19 Kromě toho čl. 23 odst. 1 čtvrtá věta nařízení č. 1008/2008 stanoví, že volitelné příplatky musí být sděleny jasným, průhledným a jednoznačným způsobem na počátku každé rezervace a cestující je musí přijmout na základě projevu vůle.
- 20 V tomto ohledu z bodu 14 rozsudku ze dne 19. července 2012, ebookers.com Deutschland (C-112/11, EU:C:2012:487), vyplývá, že pojem „volitelné příplatky“ označuje příplatky, které nejsou nevyhnutelné, na rozdíl od složek konečné ceny, jež má být zaplacená, uvedených v čl. 23 odst. 1 druhé a třetí větě nařízení č. 1008/2008 a souvisí se službami, jež pouze doplňují samotnou leteckou službu a nejsou pro přepravu cestujících povinné ani nezbytné, takže zákazník se je rozhodne buď přijmout, nebo odmítnout. Soudní dvůr již měl příležitost rozhodnout, že příplatky za pojištění storna cesty nebo přepravu odbavených zavazadel musí být pokládány za volitelné ve smyslu čl. 23 odst. 1 čtvrté věty nařízení č. 1008/2008 (rozsudky ze dne 19. července 2012, ebookers.com Deutschland, C-112/11, EU:C:2012:487, bod 20, a ze dne 18. září 2014, Vueling Airlines, C-487/12, EU:C:2014:2232, bod 39).
- 21 Z článku 23 odst. 1 nařízení č. 1008/2008 a z výše uvedené judikatury tedy vyplývá, že letecký dopravce, jako je Ryanair, má povinnost uvádět ve své on-line nabídce zaměřené na přepravu cestujících již od prvního uvedení ceny letecké tarify a samostatně i nevyhnutelné a předpokládané daně, poplatky, přírážky a platby, zatímco volitelné příplatky musí sdělit jasným, průhledným a jednoznačným způsobem na počátku rezervace.
- 22 Na základě těchto skutečností je třeba posoudit, jak mají být z hlediska čl. 23 odst. 1 nařízení č. 1008/2008 kvalifikovány jednotlivé složky ceny dotčené ve věci v původním řízení.
- 23 Pokud jde zprv o poplatek za on-line odbavení cestujících, je třeba mít za to, že na rozdíl od toho, co tvrdí rakouská vláda a Evropská komise ve svých vyjádřeních, z nezbytného a povinného charakteru odbavení nelze automaticky vyvozovat, že tento poplatek je nevyhnutelný ve smyslu čl. 23 odst. 1 druhé věty nařízení č. 1008/2008. Leteckým dopravcům je totiž nutné přiznat možnost nabídnout cestujícím různé způsoby odbavení za úplaty nebo zdarma, jako je on-line odbavení nebo fyzické odbavení na letišti.
- 24 Za těchto podmínek, má-li si spotřebitel vybrat mezi alespoň dvěma způsoby odbavení, je třeba konstatovat, jak uvádí francouzská vláda ve svém písemném vyjádření, že způsob odbavení, který je mu nabídnut v průběhu rezervace, není nutně službou povinnou nebo nezbytnou pro jeho přepravu. Pokud totiž letecký dopravce nabízí placenou službu odbavení on-line a současně nabízí alternativní řešení umožňující cestujícím odbavení zdarma, nelze poplatek za on-line odbavení cestujících považovat za nevyhnutelnou složku konečné ceny, jež má být zaplacená, ve smyslu druhé věty čl. 23 odst. 1 nařízení č. 1008/2008, ale je třeba jej kvalifikovat jako volitelný příplatek ve smyslu čtvrté věty tohoto ustanovení, který se spotřebitel může rozhodnout přijmout nebo odmítnout.

- 25 Takový poplatek lze považovat za nevyhnutelný pouze v případě, že všechny způsoby odbavení nabízené leteckým přepravcem jsou za úplatu, nebo pokud, jak uvádí ve svém písemném vyjádření italská vláda, není spotřebiteli nabídnuta žádná možnost výběru mezi více způsoby odbavení. V prvním případě totiž spotřebitel bude muset poplatek za odbavení tak či onak zaplatit, přičemž zdánlivá svoboda volby, která je mu ponechána, je pouze iluzorní, kdežto v druhém případě nemá spotřebitel ve skutečnosti žádnou jinou možnost než odbavit se on-line.
- 26 Předkládající soud tedy bude muset ověřit, zda společnost Ryanair nabízí cestujícím možnost odbavení zdarma. Kdyby tato společnost nabízela pouze placenou možnost odbavení on-line, jak uvádí italská vláda v písemném vyjádření, nebo kdyby jako alternativu k placené službě odbavení on-line nabízela pouze placené způsoby odbavení, jak tvrdí v písemném vyjádření Komise, bude třeba učinit závěr, že zákazník se nemůže placení poplatku za odbavení vyhnout a tento poplatek, jehož předvídatelnost vyplývá z cenové politiky leteckého dopravce, patří k nevyhnutelným a předpokládaným složkám ceny ve smyslu čl. 23 odst. 1 druhé věty nařízení č. 1008/2008.
- 27 Kdyby naopak společnost Ryanair nabízela jako alternativu jednu nebo více možností odbavení zdarma, musel by být poplatek za on-line odbavení považován za volitelný příplatek ve smyslu článku 23 odst. 1 čtvrté věty nařízení č. 1008/2008.
- 28 Pokud jde zadruhé o DPH uplatňovanou na tarify vnitrostátních letů, je třeba konstatovat, že se jedná o daň ve smyslu druhé a třetí věty čl. 23 odst. 1 nařízení č. 1008/2008 a že tato daň, která se váže na letecký tarif, je nevyhnutelná a předpokládaná ve smyslu třetí věty tohoto ustanovení, jelikož ji stanoví vnitrostátní právní úprava a uplatní se automaticky při každé rezervaci vnitrostátního letu.
- 29 Zatřetí v případě DPH uplatňované na nepovinné příplatky u vnitrostátních letů je třeba mít za to, jak uvádí Komise v písemném vyjádření, že se jedná o volitelný příplatek ve smyslu čl. 23 odst. 1 čtvrté věty nařízení č. 1008/2008. Třebaže DPH uplatňovanou na nepovinné příplatky u vnitrostátních letů lze kvalifikovat jako nevyhnutelnou z důvodu jejího povinného charakteru, nelze ji považovat za předpokládanou, neboť je neoddělitelně spjata s nepovinnými příplatky, jejichž volba záleží výlučně na cestujícím. Letecký dopravce nemůže na začátku vědět, jaké volitelné příplatky si zákazník zvolí, takže výše DPH související s těmito příplatky nemůže být zahrnuta do konečné předpokládané ceny, která musí být uvedena při zveřejnění nabídky.
- 30 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že po uvedení složky ceny, ke které se váže určitá daň, musí vždy následovat uvedení této daně, jak ostatně vyplývá z poslední části třetí věty čl. 23 odst. 1 nařízení č. 1008/2008, podle níž musí být daň „připočten[é] k leteckému tarifu“ uvedeny v konečné ceně, jež má být zaplacená. Pokud tedy daň souvisí s leteckým tarifem, musí být uvedena samostatně s tímto tarifem již od prvního uvedení konečné ceny, jež má být zaplacená, kdežto pokud souvisí s volitelným příplatkem, musí a může být uvedena v konečné ceně, jež má být zaplacená, až v okamžiku uvedení příplatku.
- 31 V posledně uvedeném případě je třeba upřesnit, jak uvádí Komise v písemném vyjádření, že výše daně musí být jasně patrná v ceně volitelných služeb od okamžiku jejich uvedení. Požadavek jasnosti a transparentnosti, který musí letecký dopravce splňovat při sdělení volitelných příplatků podle čl. 23 odst. 1 čtvrté věty nařízení č. 1008/2008, totiž znamená, že část výše příplatku, kterou představuje DPH, musí být sdělena cestujícím, jakmile si zvolil volitelnou službu. Sdělení této části odpovídá rovněž cíli účinné srovnatelnosti cen leteckých služeb, který sleduje nařízení č. 1008/2008 podle bodu 16 svého odůvodnění, jelikož spotřebitel musí být schopen porovnat příplatky bez DPH nabízené leteckými dopravci na dotčené vnitrostátní trase.
- 32 Pokud jde na čtvrtém a posledním místě o administrativní poplatek za nákupy provedené prostřednictvím jiné kreditní karty než karty schválené leteckým dopravcem, je třeba konstatovat, že předvídatelnost tohoto poplatku je nepochybná, jelikož jeho uplatnění vyplývá ze samotné politiky leteckého dopravce společností Ryanair, pokud jde o způsob platby.

- 33 Pokud jde o jeho nevyhnutelný charakter ve smyslu čl. 23 odst. 1 druhé věty nařízení č. 1008/2008, je třeba uvést, že na první pohled se mu zákazník může vyhnout tím, že zaplatí konečnou cenu prostřednictvím kreditní karty schválené leteckým dopravcem. O příplatku však nelze mít za to, že se mu dá vyhnout, a že má tedy volitelný charakter, pokud možnost nabízená spotřebiteli podléhá podmínce stanovené leteckým dopravcem, který vyhradí bezplatnost dotyčné služby omezenému okruhu zvýhodněných spotřebitelů a tak *de facto* nutí spotřebitele, kteří nepatří do tohoto kruhu, aby buď rezignovali na bezplatnost této služby, nebo aby bezprostředně nákup nedokončili a provedli potenciálně nákladné kroky ke splnění požadované podmínky s tím rizikem, že až tyto kroky provedou, nebudou již moci využít nabídky, nebo jí nebudou moci využít za původně uvedenou cenu.
- 34 Z toho plyne, že takový poplatek musí být kvalifikován nejen jako předpokládaný, ale také jako nevyhnutelný, a nemůže tedy spadat pod pojem „volitelný příplatek“ ve smyslu čl. 23 odst. 1 čtvrté věty nařízení č. 1008/2008.
- 35 Kromě toho je třeba zdůraznit, že za účelem kvalifikace takového poplatku nezáleží na určení, zda většina spotřebitelů má kartu schválenou leteckým dopravcem, a může se tedy placení dotčeného poplatku vyhnout. Vzhledem k tomu, že cílem nařízení č. 1008/2008 je individuální ochrana spotřebitelů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. ledna 2015, *Air Berlin*, C-573/13, EU:C:2015:11, bod 33), nelze nevyhnutelnost poplatku určovat podle kritéria, které splňuje pouze většina spotřebitelů.
- 36 S ohledem na vše výše uvedené je třeba na položené otázky odpovědět tak, že čl. 23 odst. 1 nařízení č. 1008/2008 musí být vykládán v tom smyslu, že poplatek za odbavení cestujících, jehož platbě se vzhledem k neexistenci bezplatného alternativního způsobu odbavení nelze vyhnout, DPH uplatňovaná na tarify vnitrostátních letů, jakož i administrativní poplatek za nákupy provedené prostřednictvím jiné kreditní karty než karty schválené leteckým dopravcem představují nevyhnutelné a předpokládané složky ceny ve smyslu druhé věty tohoto ustanovení. Uvedené ustanovení musí být naproti tomu vykládáno v tom smyslu, že poplatek za odbavení cestujících, jehož platbě se lze vyhnout využitím možnosti bezplatného odbavení, jakož i DPH uplatňovaná na nepovinné příplatky u vnitrostátních letů představují volitelné příplatky ve smyslu čtvrté věty téhož ustanovení.

K nákladům řízení

- 37 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

Článek 23 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 ze dne 24. září 2008 o společných pravidlech pro provozování leteckých služeb ve Společenství musí být vykládán v tom smyslu, že poplatek za odbavení cestujících, jehož platbě se vzhledem k neexistenci bezplatného alternativního způsobu odbavení nelze vyhnout, daň z přidané hodnoty (DPH) uplatňovaná na tarify vnitrostátních letů, jakož i administrativní poplatek za nákupy provedené prostřednictvím jiné kreditní karty než karty schválené leteckým dopravcem představují nevyhnutelné a předpokládané složky ceny ve smyslu druhé věty tohoto ustanovení. Uvedené ustanovení musí být naproti tomu vykládáno v tom smyslu, že poplatek za odbavení cestujících, jehož platbě se lze vyhnout využitím možnosti bezplatného odbavení, jakož i DPH uplatňovaná na nepovinné příplatky u vnitrostátních letů představují volitelné příplatky ve smyslu čtvrté věty téhož ustanovení.

Podpisy.